

Očitovanje Hrvatskog Telekoma d.d.

- **javna rasprava o prijedlogu odluke Vijeća HAKOM-a o povećanju „postotka X“ za potrebe izračuna veleprodajne cijene za *bitstream* na IP razini (bakrena parica) na 60% -**

Hrvatski Telekom d.d. (dalje u tekstu: HT), ovim putem iznosi svoje očitovanje na objavljeni prijedlog odluke Vijeća Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM), kojim se predlaže povećati „postotak X“ za potrebe izračuna HT-ovih veleprodajnih cijena za uslugu *bitstream* pristupa na IP razini temeljem bakrene parice, sa trenutnih 40% na 60% (dalje u tekstu: Prijedlog odluke).

Prijedlog HAKOM-a nije prihvatljiv za HT iz dolje navedenih razloga, čije detaljnije obrazloženje slijedi ispod.

1. Zahtjev HAKOM-a je preuranjen

HT smatra kako je predmetni zahtjev HAKOM-a preuranjen jer je tržište veleprodajnog širokopolasnog pristupa tek u 2011. g. počelo pokazivati značajniju tržišnu dinamiku u smislu povećanja broja korisnika, te je u nadolazećim godinama moguće očekivati samo daljnji rast ovog tržišta, što pokazuju i sljedeći podaci. Naime, krajem 2010. g. broj *bitstream* korisnika iznosio je samo 1.581 dok se taj broj u zadnjih 10 mjeseci povećao za oko 16.600 *bitstream* korisnika, što drugim riječima znači da razdoblje znatnije eksploatacije *bitstream* usluge na hrvatskom tržištu tek predstoji.

Uzimajući u obzir gore navedeno smatramo da trenutna veleprodajna cijena usluge *bitstream* pristupa na IP razini u proteklih godinu i pol dana (koliko je ista u primjeni) nije imala mogućnost pokazati svoje prave učinke, odnosno ukazati na činjenicu da postojeći „postotak X“ od 40% ostavlja operatorima korisnicima dovoljnu razinu marže, te da je njeno dodatno snižavanje, a bez jasno iznesenih i utemeljenih razloga, neprimjereno, a u svakom slučaju preuranjeno.

Stoga smatramo potrebnim odgoditi odluku o eventualnom povećanju „postotka X“ dok se ne vide stvarni učinci postojeće cijene na tržište, jer je za očekivati da će se broj *bitstream* korisnika u narednim godinama znatno povećati, što će pokazati da trenutna cijena temeljena na „postotku X“ od 40% ne predstavlja zapreku za razvoj ovog tržišta.

2. Zahtjev HAKOM-a je neutemeljen, jer ključni argument HAKOM-a, iznesen u obrazloženju Prijedloga, ne stoji

U obrazloženju Prijedloga odluke HAKOM tvrdi kako je ključni razlog za povećanje „postotka X“ na 60% taj što HAKOM ne može promatrati samo HT-ov povrat na angažirani kapital na pripadajućem veleprodajnom tržištu bez stavljanja u odnos postojećih veleprodajnih cijena s maloprodajnim cijenama, odnosno sa situacijom na pripadajućem maloprodajnom tržištu na kojem, prema mišljenju HAKOM-a, HT ostvaruje gubitke.

HAKOM također tvrdi da bi „*HT-ov prijedlog transferne naknade prema kojem operativni troškovi iznose 48% od ukupnih maloprodajnih troškova, a koji bi iznos onda trebalo uzeti u obzir prilikom definiranja „postotka X“, bilo moguće prihvatiti jedino u slučaju da HT na uslugu ADSL pristupa na maloprodajnoj razini ostvaruje povrat na angažirani kapital minimalno na razini WACC-a*“, a što prema mišljenju HAKOM-a nije slučaj.

Upravo suprotno gore navedenom zaključku HAKOM-a, potrebno je istaknuti da **HT-ovi izračuni/simulacije pokazuju profitabilnost HT-ove maloprodajne ADSL usluge i to na razini koja je nešto viša od propisane stope povrata na angažirani kapital (tzv. WACC)**, što pobija gore citirani, ključni argument HAKOM-a.

Naime, kod izračuna HT-ovih transfernih naknada, a za potrebe izrade HT-ovih regulatornih financijskih izvješća za 2010. g. pa time i izračuna profitabilnosti HT-ovih maloprodajnih ADSL usluga, korištene su cijene veleprodajne *bitstream* usluge koje su bile važeće do 29. ožujka 2010.g. iz nekoliko razloga.

Kao prvo, nova HT-ova Standardna ponuda za veleprodajnu uslugu širokopojasnog pristupa (koja se počela primjenjivati od 29. ožujka 2010.g.) definirala je *bitstream* uslugu kroz unaprijed definirane pakete pristupa i prometa. Takav novi model *bitstream* usluge predstavljao je znatnu promjenu u odnosu na postojeći model, te je operatorima korisnicima koji su u tom trenutku već koristili *bitstream* uslugu bilo potrebno određeno vrijeme za migraciju na novi model. S obzirom da je većina takvih „postojećih“ *bitstream* korisnika migrirana na novi poslovni model *bitstream* usluge tek početkom 2011.g., veleprodajni prihodi HT-a u 2010.g. generirani su prvenstveno temeljem veleprodajnih *bitstream* cijena koje su bile na snazi do 29. ožujka 2010.

Uzimajući gore navedeno u obzir, a kako je HT dužan u izradi svojih regulatornih financijskih izvješća poštivati regulatorne računovodstvene principe a) troškovne uzročnosti, b) objektivnosti i nediskriminacije te c) konzistentnosti primjene regulatornih računovodstvenih principa, kod izračuna internih transfernih naknada za veleprodajni *bitstream* pristup u 2010. g., koristile su se cijene iz HT-ove standardne ponude koja je bila važeća do 29. ožujka 2010.g., a ne nove cijene koje su definirane po načelu „maloprodajna cijena minus 40%“.

Međutim, vrlo je važno istaknuti da je za interno tržište (dakle, za pružanje *bitstream* usluge za potrebe HT-ovih maloprodajnih ADSL usluga) teoretski bilo moguće primijeniti transfernu cijenu koja bi se temeljila na novoj Standardnoj ponudi (a time i novim, nižim *bitstream* cijenama). Međutim takav izračun nije primijenjen jer tako formirana transferna naknada ne bi bila u skladu s gore navedenim računovodstvenim principima, a osobito s principom konzistentnosti primjene regulatornih računovodstvenih principa.

Ipak, HT ovdje skreće pažnju da promjena cijene veleprodajne *bitstream* usluge ima znatan utjecaj na profitabilnost HT-ovih maloprodajnih ADSL usluga, te smo stoga i izradili simulacije utjecaja trenutno važeće veleprodajne cijene za *bitstream* usluge na HT-ove maloprodajne troškove **te došli do zaključka kako HT ostvaruje pozitivne stope profitabilnosti na spomenutom maloprodajnom tržištu, čak i nešto veće od trenutno definiranog WACC postotka, što je suprotno zaključku HAKOM-a.** HT-ovi izračuni koji potvrđuju upravo navedeno dostavljeni su HAKOM-u na informaciju 4. studenog 2011. g.

Drugim riječima, HT ne ostvaruje gubitke na maloprodajnom tržištu pružanja ADSL usluga, pa samim time ni zaključak HAKOM-a kako „postotak X“ treba povećati na 60%, između ostalog i iz razloga što HT ostvaruje gubitke na maloprodajnom tržištu, nije točan. Ovdje skrećemo pažnju da je HAKOM u obrazloženju Prijedloga odluke naveo kako bi HT-ov izračun prema kojem udjel operativnih troškova HT-a u ukupnim maloprodajnim troškovima iznosi 48% (za razliku od HAKOM-ovog izračuna koji pokazuje 60%, a na kojem se i temelji predmetni Prijedlog) bilo moguće prihvatiti kao temelj za definiranje novog „postotka X“ jedino ako bi HT na maloprodajnoj razini ostvario povrat na angažirani kapital minimalno na razini WACC-a. S obzirom da je taj uvjet ispunjen (kako je to gore obrazloženo), kao i da udio HT-ovih operativnih troškova u ukupnom trošku pružanja ADSL usluge ustvari iznosi 48% (za razliku od HAKOM-ovog izračuna koji pokazuje udio operativnih troškova na razini od 60%, a koji nije točan), ne nalazimo opravdanje za predloženo povećanje „postotka X“ na 60%.

Uzimajući sve navedeno u obzir, zaključno utvrđujemo kako argumenti koje HAKOM iznosi u obrazloženju svog Prijedloga za povećanje „postotka X“ na 60% nisu utemeljeni, te u ovom trenutku ne nalazimo ni tržišno ni troškovno opravdanje za povećavanje „postotka X“. Prema našem mišljenju, veleprodajne *bitstream* cijene treba zadržati na trenutnoj razini kako bi se omogućilo tržištu testirati trenutne cijene te analizirati njihov učinak na sve veći broj *bitstream* korisnika u RH u nadolazećem razdoblju, što nije bilo moguće provesti u 2010.g. zbog početne faze razvoja tog tržišta, a time i malog broja *bitstream* korisnika.